

SZOKOLAY KÁROLY

THE ORIGINS AND ORIGINALITY OF AMERICAN CULTURE

Ed. by Tibor FRANK

(Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984.)

Vaskos: éppen 800 oldalas kötet látott napvilágot az Akadémiai Kiadónál Budapesten 1984-ben angolul. Címe magyarul: Az amerikai kultúra eredete és eredetisége. A könyv belső oldaláról kiderül, hogy Budapesten 1980. április 9-11-ig tartott Nemzetközi Amerikanisztikai Konferencián elhangzott valamennyi előadás nyomtatott anyagát tartalmazza.

Még a kevésbé tájékozott átlagműveltségű magyar is tudja, hogy az amerikai kultúra első nagy megismertetője Magyarországon Ország László volt. Az ő nyomdokain lépett tovább hazánkban az amerikanisztika, amikor 1977-ben megrendezték Budapesten az első amerikanisztikai konferenciát. Ezt követte egy szélesebb körű és nemzetközi jellegű szeminárium a KLTE-n Debrecenben 1978 őszén. 1980. április 9-11-én következett Budapesten a már említett nagy nemzetközi konferencia, melyet teljesen az amerikanisztikai tanulmányoknak szenteltek. Ennek védnökségét a Magyar Tudományos Akadémia vállalta, az előadótermetek is ők biztosították.

A konferencián 70 előadás hangzott el, ezek felét a legkülönbözőbb országokból érkezett résztvevők tartották. Négy párhuzamos szekció működött. A szervező bizottság elnöke Egri Péter volt, aki nagyszerűen irányította a szervező munkát. A következő országokból érkeztek előadók: USA, NSZK, NDK, Nagy-Britannia, Ausztria, Csehszlovákiai, Bulgária, Szovjetunió, Dánia, Lengyelország, Spanyolország. Természetesen hazánk is méltóképpen képviseltette magát. Örvendetes jelenség volt, hogy egynéhány országból több egyetemről is érkeztek tanárok, illetve kutatók, így például az Egyesült Államokból a Californiai Állami Egyetemről, a Minnoesotai Egyetemről, a New Yorki Állami Egyetemről, a Baylor Egyetemről Texasból, a Pennsylvaniai Egyetemről Las Vegasból, a Nassau Community College-ból Garden

Cityből, Earlham College-ből Indiánából.

Az NSZK-t és az NDK-t három-három egyetem előadói képviselték, Angliából a Warwicki Egyeterről, a Kelet Angliai Egyeterről Norwichból, a Londoni Egyeterről és a glasgowiról érkeztek kollégák. A Szovjetuniót a Lomonoszov Egyetemen kívül a Szovjet Tudományos Akadémia Gorkij Világirodalmi Intézete képviselte, továbbá az Ukrán Tudományos Akadémia Irodalmi Intézetének képviselője Kievből.

Az itt felsorolt sok ország egyetemének előadói az amerikanisztika különböző szakterületeinek specialistái voltak, így a konferencia szerencsés módon széles képét adhatta az Egyesült Államok kultúrájával foglalkozó sokféle kutatásnak. Ki kell emelnünk ezzel kapcsolatban a különböző témák közti arányosságot.

Olvashatunk a gyűjteményben tanulmányokat az amerikai kultúra létrejöttében oly fontos szerepet játszó puritanizmusról (Joseph E. Illick: *The Puritans*, Aladár Sarbu: *Howthorne's Portrait of the Artist*, Miklós Trócsányi: *Two Views of American Puritanism* - utóbbi Hawthorne Skarlát betűjét veti egybe Arthur Miller Salemi boszorkányaival. A kultúra fejlődésében az amerikai reneszánsz és romantika tárgyalása is megkapja az őt megillető helyet (Keith Keating, Maya Korenova, stb), majd az amerikai regény kialakulásának részletes elemzése következnek, eljutva a modern és már teljesen önálló, szuverén irodalmat képviselő amerikai regényig. Hosszú sort eredményezne az előadók és előadásaik címeinek felsorolása, engedtessek meg, hogy ettől itt eltekintsünk. Azt viszont ki kell emelnünk, hogy a tanulmányok az egyes témákon belül is sokarculatúak. Külön esszék foglalkoznak a kötet címében is szereplő eredetiség, illetve annak létrejöttének problémáival, például Yassen N. Zassoursky: *Historical Components of American Literature*, Todor T. Kirov: *The Origin of the Originality of American Literature*.

A modern költészet és a dráma külön-külön témakört képeznek a kötetben. Hasonló módon hangzottak el filozófiai, ideológiai, etnikai, az amerikai angol nyelvvel foglalkozó nyelvi és általános nyelvészeti előadások is a konferencián.

Az igen széleskörű anyagot témakörök szerint Frank Tibor csoportosította logikus sorrendbe a kötetben. Az amerikai kultúrát Magyarországon ápoló hírünket, továbbá amerikanisztikával foglalkozó számos magyar tudós

tanárunk jelentékeny munkáját (Sarbu Aladár, Kretzoi Miklósné, Szegedy-Maszák Mihály, Ferencz Győző, Egri Péter, Pállfy István, Szilassy Zoltán, Dávidházi Péter, Kovács József, Virágos Zsolt, Rot Sándor, Kniezsa Veronika és mások) a kötet remélhetőleg elviszi az Egyesült Államokba is és ha máshol nem, a szakemberek között elismerést vált ki.